

VALENCIA NÒVA

SEMANARI REGIONALISTE

Número solt, 5 céntims

La correspondència al Director
APAREIX ELS DUMENCHES

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Plasa d' Espartero, núm. 3, entresuelo

Valencia-(Grau)

No volem

El nostre distingut amic i cultíssim valencianista Dr. Barberà, nos envia el ben escrit article que publiquem en altre lloc.

Asentim plenament à tot quant diu el nostre amic, pues ses sentides afirmacions venen à confirmar més fortement nostres convicçions i nostre credo.

No contents els governs centralistes en quedarse casi tot el número de milions de pesetes que recauda de nostra rica regió, tornant-nos apenes lo indispensable per la mala prestació dels servis que nos corresponen, s' aprofiten de nostra apatia per à anar arrancant-nos dels nostres arxius, i de les nostres biblioteques tots aquells materials de llibres i documents que poden servir à les joventuts estudioses per anar reconstruint nostre passat espiritual.

No pasa dia que fets d' esta naturalesa donen lloc à conflictes que son prova patent de que nostre fervor valencianista no nos fa exagrar les queixes; ara mateix, fa uns dies que una glòria vivent de la ciutat valenciana, el Dr. D. Enriquè López, tingué que suspender una operació en la facultat de Medicina per la vergonyosa rahó de que agotada la ridícula subvenció per les clíniques d' aquell centre d' ensenyança, no se podia adquirir uns céntims d' alcohol per als serveis de la operació, i no hagué mes remei qu' el malit tornarlo al Hospital à continuar els sufriments y els nostres estudiants se quedaren sense la magnifica llisó pràctica del Dr. López. En el moment que escrivim, els escolars preparam un mitin i porten la perturbació (may tan fundada com ara) à la vida escolar valenciana.

Atra prova de lo que anem dient son els freqüents motins haguts al penai de *San Miguel de los Reyes* i que tenen per causa qu' els governs sempre carinyosíssims en nostra rica ciutat no's van enviant els presos que les províncies que tenen defensors fills de la voluntat del poble, no volen admitir. Aixina se ha arribat à que Valencia sostinga dos establiments penitenciari, en l' agravant de que degut à la densíssima població penal se fa cada dia més impossible à la bona voluntat dels seus digníssims directors, mantenir la disciplina en dits establiments.

Atra prova encara: el Estat auxilia à els gastos de construcció dels Ports de tota la Península; à Valencia li dona pera son Port 250.000 pesetes al any, es dir una cifra molt per lo baix de les de Castelló i Tarragona 300.000 pesetes; Sevilla 890.000 pesetes; en ff recibim la més giqueta subvençió que se dona pera tal objecte, fora de les de Barcelona i Cartagena.

Patents son els desaires del bisbe Sr. de Villanueva à les comissions valencianes que han anat à gestionar el asunt del directe, no mes hia que vore el detail de que per consell del Comte de Romanones, diuen no visitaren al Sr. Villanueva y suponem que no serà per por à massa amabilitat.

En ff un mutant de probes d'

esta classe se podríen anar dient i ara el Dr. Barberà denuncia el rumor de que volen emportar-se à Madrid el nostre museu paleontologic coneget per la colecció Botet.

Els rumors que corren mesclen els noms d' als politichs valencians junt amb los de un projectista dels molts que te el directe i un catedratic que fon d' este Institut de Valencia.

Nosotros si aleguem à tindre este atreviment, procurarem moure e's ánimos à ff de que un grupo de valencians pase à vore nostres autoritats, à pregárlas que per el bon non de *Valencia culta*, no permetixquen eixa nova expo iació. No volem pasar per eixa nova vergonya.

Per la cultura valenciana

Pensar en les ventatges que pera Valencia ha de tindrà la creació del camí de ferro directe à Madrid, es pensar en una il·lusió en lo cas de que nostra Ciutat no's prepare degudament pera corresponde à d' aquella tan capital innovació.

Jamá la elevació positiva dels pobles pogué ferse de bot y boleá y per les giragones vingudes de sopite per una revolució. Tot al contrari, la millora cultural de les collectivitats humanes ha de ferse per lo evolució pacífica, per lo treval espayós y continetjat, poc à poc y afirmando les pasos de la pujata, y sols este modo de construir donarà lloc à creacions duraderes y de molta resistencia.

La innovació tan desitjada, del dit ferrocarril directe, com lo que puga vindrem per lo Central de Aragó y per atres, jamá serán atractiva, que unes lligases, un vincle de comunicació à l' centre de la Península ú al extranjer; vincles que podrán ser pera mal ú per bé; pera mal, si l' nostre estat de cultura no se prepara degudament à fer la adaptació oportuna; pera bé, si al contrari, saben moure les ensenyances, de tota ley de coneixements, científiques, artístiques, industrials, de comers per à portarles al indicat fi.

No més aixina ens posariem à tot ab les exigencies d' eixos enllaços mondiaus, que diríen, ferrocarril directe à Madrid, ferrocarril de Canfranc ó atres que puguen vindrir.

Mentre tant, ¿Qué ne fem asi per anar preparatnos à figurar dignament entre 'ls pobles d' elevada mentalitat mondial?

¿Que ne fem asi per mereixer el dret de 'stablir una parada que volem impossibilitar als viagers que van de volta per l' Europa il·lustrada?

Poqueta cosa: perque si installem grans cafens, grans fondes y llocs de pasatems li servirem al viajant algo bò, algo de lo que necessita, a'go que li serà grat; pero no serà tot lo q' ell exigix pera otorgar à una Ciutat les seues simpaties y els seus diners.

Pera d' asó se requerix molt més: molt més que no es per cert, ni la exhibició de nostres costums típiques, ni els nostres balls populars, ni el molt gasto de pólvora no;

això agrada una volta si acás, y res més. Al turiste, al foraster, així de sabut com de adinerat, devem oferir-los cosses de més molla, atraccions de més substància, estímuls de més profit, à la ff de que no li dolguen els diners, y les noses del viatge.

Eixes golosines del turiste han d' esser museus de tota classe, artístics, històrics, industrials, socials, científiques abon les aficions particulars, abon la especialisació dels estudis trova les ensenyances que persegueix al recorrer països, y regirar ciutats.

Lo nostre museu de pintures per exemple, ha evolucionat bastant en este sentit, fins à d' aquella època en que 'ra una caixa tancada per el gran públic; al present en que la exhibició dels dumenges, la creació de sales noves, les conferències de En Lluís Tramoyeres, la milloría de los procediments y mètodes d' ensenyansa possada, etc., n' hi ha una diferència com del cel à la terra. Y à eixe pas debien progresar tots los demés centres de cultura valenciana; y de no fer ho aixina, ademes de no corresponder à les necessitats del turisme n' estém despertant à tot hora i' à petit envejós qu' codicia los nostres coses; y unes vegades comprat ho en diners, y quant no acudit à la influència oficial, sens emporta cap à d' atres punts lo que la nostra inconsciencia mira indiferent.

Ahi tenim les nostres biblioteques y a txius; ¿Quantes voltes à títol de que hi havien exemplars dobles s' emportaren obres cap à Madrid de nostra biblioteca universitària?

Quants documents interessants de nostra història valenciana s' han emportat cap à Madrid, unes vegades à cara descubierta y atres ocultament y amenaçant als respectius empleats si denunciaben la susstracció?

Citaré 'l fet d' anys en darrer. Tenia Madrid acabat de construir lo Palau d' Artixius y Biblioteques. Lo lloc era gran y 'l contingut poc... que 'ls se's' occurrí per a que no resultara allò de ser gabia gran y pardalet gicorrotell..., cosa molt facil. Enviar gent à las provincias à ff de qu' anara arreplegiant tots los manuscrits y els impressos que li fora possible.

Valencia en això de traurell fou una de les ciutats assenyalades, com de costum. Assí vingué, un valencian per cert, lo Sr. Viñau, se'n anà al Arxiu del Regne de Valencia, allí anà triant lo que millor li paregué y he hu anaba 'nviant cap à Madrid. Llibres, manuscrits... com costaben à poc preu no dolia carregar la mà.

Y molt més l' haveren carregada à no ser perqu' en *Lo Rat-Penat* algarearem fortia protesta, la varem estampar, la ferem correr... y l' caçador martxà cap à Madrid sense arreplegar tot lo que volia. Poro algo era algo.

¡Estos fets tindran encara repetició! ¡Qui he ho sap! Pero subsistint les tendencias per les altures, existint per allà les mateixes aspiracions centralitzadores, no es dificil vore qu' el millor dia mos encontrem ab algun' altra visita de bons valencians.

Ara mateixa han correut per la Cort temors poc tranquil·litzadors en este sentit.

No diré qui ni qui no; pero sé que n' hi han en Madrid personnes il·lustrades ab grans desitjos de carretxarre lo nostre museu Botet. La riqueza de la colecció, sa importància desde 'l punt de vista paleontologic y sa rareza per ser únic en lo mon, justifiquen aquelles aspiracions.

No faltara ara més, que ixquen també valencians d' autoritat allà y de prestigi así que com lo señor Viñau vinguén à entaular lo trasllat y quan s' enrecordem y s' enadonem estiga lo mal fet.

Asó seria molt dolorós per a els valencianistes y per això done la veu d' alerta.

Si alà els directors del Museu d' Història Natural estan interessats en emportarsenos la collecció Botet, lo nostre Ajuntament y els valencians tots debem estar disposats à impedirlo siga com siga.

D' asó de Valencia podrem llevarnos lo presidi de San Miguel de los Reyes y atres institucions de mefitisació social; pero de ningú modo artixius, biblioteques, escoles... institucions que com lo Museu Botet li donen a Valencia gran nomenada per tot lo mon.

Per eixe camí farem la atracció dels turistes y ens prepararem per a la vinguda del ferrocarril directe à Madrid.

Mostrant eixes tendencias ens farem dignes de que vinguén à visitarnos y à estudiarnos els forasters de totes parts.

Per eixe camí farem cultura valenciana forta y durà.

DOCTOR F. BARBERÀ MARTÍ

Valencians ilustres

Victor Iranzo Simón

Naixut a Fortanete (província de Terol) i mort a València, (1850-90). Aquest inspirat poeta, un dels mítors de la renaixença valenciana, era de naçió aragonesa. Son para era metge del poble hon naixqué. Als dotze anys anà à Valencia i entrà de factor en una botiga de robes. Sense instrucció literaria, començà a escriure versos en llengua castellana i en 1872 els publicà en un llibre, *Flors sin aroma*.

Eren molt flaxos. Pero després se dedicà a fer-los en valencià i se revelà son nomen poetic. Entra en *Lo Rat-Penat* i fronte guanya 'ls millors premis en els Jocs Florals. Per desgracia morí envergada. Després de sa mort se publicaren en un volum ses poesies, sent una de les més celebres la que à continuació seguix:

La Donsayna Valenciana

Naixqu entre les roses
Del camp valencià,
Soch filla d' un poble,
D' un poble lleial,
Si un jorn anyorada
Portava turbant,
Huí porté arracades,
Vestit de domas,
Aguiles, pinteta
Y aixòs devantals.

Laralilalà, laralilalà.

Número atrasat, 10 céntims

No se tornen els orichinals

APAREIX ELS DUMENCHES

Que bull en mon cap.
Laralilalà laralilalà.

¡Recorts, quans ne guarda
Dels segles passats!
Jo he vist la Senyera
Del bon Rat—Penat
Eixir escoltada
Per braus capitans.
Per allí ahò passava,
Plebes y magnats,
Artistes y sabie
Baixaven lo cap.

Laralilalà, laralilalà.

Jo he vist als tres angles
Que varen formar
A la vera Imatge
Dels Desamparats,
Poser en sa destra
Flayros lliri blanch,
Y en sos ulls clarissims
Amor y pietat.

Laralilalà, laralilalà.

Avoy, quant arriba
Li festa del Sant,
Ratrana la traca,
Rapica 'l tabal,
Volteguen campanes,
Ix lo drach alt,
Y al meu compàs ballen
Nanys y jagants.

Laralilalà, laralilalà.

Quant veuen les dances
D' infels y cristians
Sense m'la festa
No pot començar.
Ni corren les joyes
Fadrins esfamats,
Ni la biscuitada
Se pot dur à cap,
Ni la clavarresa
Comensa lo ball.

Laralilalà, laralilalà.

Naixqu entre les roses
Del camp valencià,
Soch filla d' un poble,
D' un poble lleial,
Si un jorn anyorada
Portava turbant,
Huí porté arracades,
Vestit de domas,
Aguiles, pinteta
Y aixòs devantals.

Laralilalà, laralilalà.

D' un home que se sonriu

Tinc un llibre en lo meu laboratori, que sempre està davant mona illa; es d' asser, am les lletres sinxelades y planes d' un esmalte negrissim y profònd; cada falla cantonada ab un número de punxes infinit. Aquest llibre 'l tinc guardat dins una caixa que sembla un tres de còr. Està editat en la Gothic land, país ex-ele y llunyanissim de molts esperits d' aquesta plana. No té autor. Lo llibre es vell y sembla nou; tan modernament està escrit y està editat.

Es un llibre j'yo; mes sempre que 'l llegia m' he ferit, fent broilar ma sanc tan roja com lo color de la caixa abho guarda 'l llibre aquest. Y a totes hores el llixa; y a totes hores una angúnia dolorosa, qual de mort, ompliu mon esperit, veient que diu coses que no son mortals verins del poble de qui parlau ses lletres sinxelades y ab tan negre esmalte, poble que 's l' simia de meu còr.

Copiaté, per si voleutes, els meus bons amics, voleu saber ho, les coses més salientes y, pera mi, més doloro ex.

«Estio era a un país incomprendible, abon existixen les millors tallades j' quetes solament, y abon, es, es gran orgull dels ciudadaus».

«Esta vesprada, a la caiguda del Sol,

FOSFO-FITO KOLA ALIÑO

Fósforo de la avena y Nuez Kola granulats. Poderós tònic reconstituyent, antineurasténic y regulaor de les funsions del cór.—De grans resultats en la anèmia.

MERCAT, 52 (CHUNT AL ESTANC) VALENCIA

he vist de coses interessants. Uns homes pasifos en apariència, estaven parlant seriosament de coses tan trascendentals com la de que si una cadira deuria o no tenir quatre peus pera millor sostindres. De sopetes, un ha dit que deuria tindre dos asoles, pera que l' sentat demonstrara més clarament el seu equilibri. S' han ofés tots, han discutit, s' han barallat, y, tots a l' una, han ixit al carrer demanant la seguretat de asiento.

«Com que ningú de 'ls que per lo carrer anabén els entenen y s' sonrien de 'ls, creient-los fols, els manifestants de nou s' han ofés. Y ha hagut gran escandal y batalla, y morts y ferits. Demà ningú en lo carrer: soletat; y un fret tan intens com may en la vida n' he sentit la nostra ciutat».

«Quan per la nit he pasat per ahon vaig vore als homes de la discussió, me 'ls he vist, orgullosos y satisfechos, celebrant lo que les dien el principi del seu triomf».

«No he sapigut may quin fora el triomf conseguit».

«Fa pocs dies he vist, en mig d' una plasa, un monument hermos, coronat per l'estatua de la Glòria. Pregunt-hi per què habien alsat tan hermosa obra. Era de fusta correda y de cartró. Y s' han cremat, ab gran soroll de mísiques y de vitols».

«Tota daurada, l' estatua de la Glòria, ha caigut, desde l' sim, pesadament».

«He assistit a una cursa distinta a totes»

«S' han collocat els corredors en llinia, y al donar la senyal han ixit corrent. Mes com tots eren pesats y asoles ur era fi y llanger, al vore qu' este s' alvansaba, de no se ahon, han tret uns llisos de fortíssima corda, y l' han accasat com als caballs en les pampes argentines. Ja venut, els altres han mamprés de nou la cursa. Y no aplega ningú a la meta, pues caien desfets de cansanci».

«El públic no ha protestat d'allò dels llisos; al contrari, pareix que divertixen molt aquestes coses».

«Ahir, com tinc costum, vaig alsarmar molt de mati. Anaba a vore 'l camp y 'ls seus cultius. M' accompanyaba un bon amic d' asi».

«Cadaesc que trobam s' en venia am nosaltres, tots dien que 'ls seus negocis eren de molt treball; més, com el dia u' era d' hermos, preferien pendre 'l sol a la fredor y monotonía del treball cotidiana».

«Ja en lo camp, extranyata de que jo vulguera vore 'ls cultius, han fet per venir-me invitant-me a passar lo dia. Vaig de un arbre: ho pasarem millor. M' he quedat curiosament».

«Tot lo dia han pasat riguent de gràcies que 'n dien elle, sens cançar-se, sens adorar-se pel temps present».

«Termine d' escriure aquells recorts d'estada, puix sera interminable el llibre».

«Per l', no n' hi he vist poble com este tan simpàtic y alegr; més es un poble que s' sonriu».

JOSÉ AMORÓS

Ché! El millor paper de fumar. De venta en tot el mon

Cançóneta amorosa

Cuant d'atra manera
els ulls meus miraver,
i al foc del carinyo
en ells me posaves.

Cuant junt a la reixa,
paraules d' amor
me dies, ardentes,
naixudes del cor;

entones la ditja
lo meu pit omplia,
entones gojaba,
tenia alegria.

Cuant tu reyna meua
en m' isols pensaves,
i estar en la gloria
sempre somniaves,

i en dolces paraules
que no olvidare,
plorose me dies;
me voleu jo tinc cele;

jo molt t' adorava,
jo molt te volia,
i entones xiqueta
tenia alegria.

Mes ara me negues

la felicitat,
robant-me un carinyo
que falta me fa,
i per ço jo ploro
i mancha de dolor.
Vina, no 'm desprecies
que tinc mal lo cor.

PACO VALIENTE

Ché! El millor paper de fumar. De venta en tot el mon

CUENTO

La enramá (1)

I

L' havien sorteigat. Tragé la bolleta negra. El tretse. Número fatídich a qui tot el mon el mira s'ixi en un oquet—per que no dirlo ben clar,—de asco, ya que segons el dir de les chents, li atribuixen la mala sombra.

Els temps aquells ya pasaren. Viu entre la chent d' alta vols, es moda portarli montat tot ell en brillante pera que relloixa més, y puguen volerlo millor. La llechenda que sobr' ell se dia, ha desaparegut. En estos temps tan calamitosos, seguit en gons marca el progrés—com moltes diuen,—no hi que creur en lechendes, ni en tradicions, ni en histories y atres coses per el estil, sinós que tenim que ser enans que tot esceptib, cuan no indiferents a tot lo que mos rodecha.

Bueno. Pues tornant al punt de nostra relació,—y deixant a un costat digresions filosòfiques que a res mos conduïxen,—vos dire que tal volta siga coincidència rara, pero lo cert es que este número el perseguia a Nelet anda tal punt, qu' el tenia acobardat. Digneño sinós es recorts que sobr' ell guardava. Dia tretse vingut al mon. A tretse li parla a Marieta. La casa tenia el tretse; y en el Ruchiment de Maillor número tretse serví al rey.

En sa casa en el moment que varen rebre dita nova, es quedaren tots com si foren de pedra. Pareixen mudes estàtues. Una bomba caiguda en aquella casa, no haguera produït chamay el efecte tan sorprendent y desastros, que dona lloch tan funesta noticia. Crea un verdader conflicte econòmic pera d' aquella família, el que Nelet sen anira al servici. Son pare prou entrat en edat—pero no suficient per a lluirarlo,—apenes si podrà per mich de son treball mantindres. El que portava avant la casa era Nelet. En lo poble de Les Viles, no sen coneixien dos tan treballadors. Aorn preguntareu per ell en dit puesto, tots vos donarieis rahó. No havia fadrí més modelo per tot son entorn, ni dueñe poguera haverné atre de cor més noble y honradès més cumplida. Era espill tan ben acabat, que en ell se reproduïen totes les virtuts més santes y boner, sens mespris algun. Era amich d' elles anda l' punt, que totes residien en ell. Venia a ser com el representant d' propaganda de excelsenes tan maravilloses en este mon.

Pero el destet el perseguia en tots moments, creantli verdades conflictives que degut a sa pasivitat y tactica en saberlos tractar, quedaven results favorablement la machoria de les voltes. No s'os sospia era, en qu' es vea com per moments se desmorona la seua llar. Venia a terra, no havia ducte. Per més que buceava puntals pa que la sostinguera, mentriñentres ell cumplira en sa obligació, no 'ls trovava. Tots li resultaven fluixos, cuan no curts, y podien trencarsel donant lloch a un cadiembre. Tan sols dos ni havia poderosissims, de gran valsa, pero en estos no podia contar. Eren massa forts. Tal volta t' d' elles podria adquirires a forsa de molts treballs, y per el temps, pero l' atre no, l' atre impossible. Mentre s' venia de Deu, l' atre el feren els homes. Eren les dos palanques que movien y seguixen movent este mon ignorant en part, que l' anomenem Terra. Eren els verds puntals sobre els quals descansava la humanitat y segurament descanseen, anda que Deu vulga. Eren ipsamente la salut y 'ls drets. Nenguna de les dues tenien sos pares. Una n' havien tenuyt andà entones, més ara s' els senanova. Cuant tu reyna meua en m' isols pensaves, i estar en la gloria sempre somniaves, i en dolces paraules que no olvidare, plorose me dies; me voleu jo tinc cele; jo molt t' adorava, jo molt te volia, i entones xiqueta tenia alegria.

Cuant tu reyna meua en m' isols pensaves, i estar en la gloria sempre somniaves, i en dolces paraules que no olvidare, plorose me dies; me voleu jo tinc cele; jo molt t' adorava, jo molt te volia, i entones xiqueta tenia alegria. Cuant tu reyna meua en m' isols pensaves, i estar en la gloria sempre somniaves, i en dolces paraules que no olvidare, plorose me dies; me voleu jo tinc cele; jo molt t' adorava, jo molt te volia, i entones xiqueta tenia alegria. Mes ara me negues

(1) Premiat en els Jocs Florals de Xàtiva de 1912.

DE LIRI

Jo vull febra,
jo vull viure, vull la vida;
vull piauers, lluita ardorosa
que me sent dins de mi un heroi que 's obstat' es desafia.

Jo vull viure en la muntanya
hon la queixa del qui plora mai arriba...

Jo vull besos de les dones
que cremen o m' endolsen com el foc o l' ambrosia.

Jo vull beure d' un vi fort que done forces
y que m' ompliga les venes com esencia beneida
y que al ànima desperte
de la vida sedentaria, que no es viure, que's ruina.

Jo vull vore copes plenes
de champagne, que ab folla risa,
van passant de boca en boca,
com si foren els roigs llavis de l' ardenta Colombina.

Jo vull sol, vull llum, vull flames...

la mar vull vore revolta, jo no vull la mar tranquila;
m' entusiasma la tempesta
que pareix un alè tragi que 'l infern al mon envia.

Desperteu els vigorosos
que teniu ànima fort y el descans la té adormida!

Desperteu, fills de les roques!

Desperteu, arribá el dia!...

Quin silencio! Quina calma!

Quina queixa el mon sospira!...

Tot son morts...son morts en vida.

D. MARTINEZ FERRANDO

punt d' abandostrar per no saber conduir la per lo camí dret de la pau y de la rechezas; fent mols al vores perduts els qu' emigrem a terres desconegudes, ahont sois dominio l' egoisme.

Nelet lluytava pera vore qui mich li vindria a la mà pera poder no deixar-se abandonats a sos pares, y entr' el mar de confusions que l' agobiaven, venia a matricularsi a pena, la idea de la emigració.

Exa vena que poch a poch y desangrantse, deixant anèmiques a les nasións. Pero no, era massa home ell pera fer acció tan rovin. Els seus sentiments eren contraris a este modo de prosedir. Y cavilava, cavilava pera trovarli una solusió decorosa al conflicte que l' apresonava, pero la solusió no li s'apareixia per nenguna part. Abandonaré a mos pares?—se dia—Fachiré a terres estranyes? Pero digaume quina, quina de les dos mares es més gran? Contestad! Aquella en la que vix querem ó la que mos pari? Les dos mos han vist naixer. Les dos mos viven. Les dos mos miren en amorositat. Les dos mos defenen quant mos veuen en un perill. Les dos mos cuiden. Les dos mos donen sa sanch. Pero digaume quina es més egoista de les dues? La Patria em dia! Pues entones ya se lo que tinc que fer. Anarem llunt d' ella.

Deixaria desamparada. Que la defenga son egoisme. Emigrar, emigrar... asi teniu la paraula que ho resol tot. Ella ve a ser ma salvació.

Pero jah! que idea surt més esplendent en ma pensa gran Deu. Lloot signes per sempre tú, qu' em tragueres de trans tan apurat!

Y a no m' enrecordava. Mon deliri era tan regran, que els ven a mos pares en lo mich de la miseria y de la fam. Més ara apareix com anchel exterminador lloint en sa retira la espasa de la choschia, la meua Marieta. A nor meu! Tú qu' eres de la caritat emblemàtica. Tú que naixiques en altra esfera a la meua. A tú que res te fa falta, per qu' no acülleix la protecció a estos pobrusos agüetelets? Per qu' no 'ls guareixes en un raconet de ta llar? Tú que tens un cor tan regran, per qu' no els dones un troset de pà? Feste conte, que son dos desansians d' este mon, que van errants, en besos qu' es desfan en blanca espuma. Un perfum deleitós embautiu son espay. Un sens de casetes alumeneses a quina millor, se desparren per tot arreu. Al sentir d' estos sublims villetes, s' alsen lloint sa tosqueta petita mansió, hon viuen els campesins de la Plana.

Tots, tan fadrins com fadrines, esperen en dols plaer aquell moment en que l' au- ba per la rompre en sos rauchs la oscuritat que mos confon, barba nostres fronts lo blanc y rialler sudari que mos envolta. Dichós moment. La chovellada es llanaça al carrer anant a fer les famoses enramades. Hià chica que no dorm en tota la nit. Apeneix com la música es deixa ouir armoniosa front a la llar, es tira del llit asomantse per lo badalat de la finestra.

Els chovens enramen les portes, reixes, finestres y bancals, mentre s' al só de les guitarres canten les magnifices albaes. Cançons que no tindrán aqueles regles que mos dona la literatura, pero que sens reunir estes condicions, tenen sentiment; per profonditat; en elles s' els veu colorit que més astrau, en una paradís, ses estrofes

tanquen pensaments tan hermosos, que mos fan admirar al artista que les ornà en figures tan adecuadas a l' oblecte qu' es proposen, que al ouirles cantar rendir les tercetas acostables reverents. Poch a poch la música sen va, y es notes vibrants y fresques, mos deixen una dolor qu' enchissa, aplegant cada volta més suaus a nostres oïdes, anda pedres en l' infit.

Entones en cada les fadrines obrin els finestrals de les seues cambases, rebent tenides del sol que en sa llum els abraza amors. Tot en aquell instant pareix més content y rialler que mai. Lo vent al robar nostres corsos, mos arranca fredors voluptuosos. Ses aus refilen grates canturries. Lo poble yu entre alcalifa de flors que l' ambaumen per totes bandes, cials' olors mos fan caurer en dolços marchos de pà-r, que mos recorden delicades nits d' amor.

Choyós instant aquell en que les chinches obrin les portes de ses cases! Lo cor els batega n' és spresa. Una sensació de goig experimenten, quan venen estes aromes enramades de fls refonts de les llars. En gran ansietat se dirichien a les reixes. Estan totes els flocs de dolços y roses fines. Hermós obsequi qu' els fan els seus novios! Una ona de flayers enchisadora els envolta, elants los son esperits de la esperança. De sos pits s' escampen sospirs de gratitud. Son felices.

**

Apenes Marieta es deixa, deixant en un bot el llit corre en afan per vore si té enramada com ares afis li oferien. Tota nerviosa obri les portes, amaneixent dreta cap a la reixa. Pareix que loca s' haixxa tornat. Més job desilusió! Oh desengany! Enguà la chica no té enramada... Nengú li canta chunt al cansell, rondalles qu' al cor enchisien. Tots la olvidaren. Tan sols ú, pensa en ella en aquell moment. Es Nelet. Nelet que recorda el chori aquell que li va teixir com nengún altre fu fet, tota la porta de flors varades. Nelet que recor la les magnifices albaes que li cantà en atra temps. Més ja com ha de ser!

**

La chica s' amaga en un racó. Via en mig d' un mar de tristes y desconforts que l' agobien. Ella qu' es l' encant y alegría de tot lo poble, yau era baix lo pés de greu dolor qu' en lo cor porte. De son pit s' escapan ebenechs qu' amarguen sa existència. Sa chica p' ora qu' es desfa. Sent unes ansies de morir que la mateix. Si plora realsen més sa hermosura; alivien sa pena. Pense en lo dumouch de les Roses, y espera...

MANUEL CUITAVI ROSELL

Pera les señoress: En motiu del canvi de propietaris del almacén de Paquetería, merseria y Novetats.

El Palleter

Esta casa continuant la liquidació de totes les existències, pera coneixement de les señoress qu' ademés de la venta al per machor, ven tots els chéneros al detall a preus reduïts.

No se equivogen **El Palleter**

Mercat 4. —VALÈNCIA.

En el Achuntament

La última sessió

A les sis en punt, ocupa la presidència el primer teniente de Alca de Sr. Banquells. Se obri la tribuna pública y queda plena en un segon. El secretari Sr. Jiménez Valdivieso, llich el acta de la última sessió, se aprova y s' entra en la orde del dia.

GRAN RESTAURANT MIRAMAR
DE
JUAN CLEMENTE
Saló-menjador capas para 500 cubiertos. Automóvil de la casa á la
para d' els Tranvies :: Teléfono núm. 1037 * * * * *

**Comers de teixits Nacionals y Estrangers****CELESTINO GARCIA**

Carrer de Escalante, 36, Cabanyal (València) (Antiga botiga de Servilleta)
Cortes de trache de llana pura desde 3 duros en avant. Espesialitat en
vicuñas blanques y negres. Se crafen dols en 12 hores.

CINE LA ROSA

Carrer de Chapa. — Grau

Sesions tots els dies, desde les sis la esprá. El que presenta mes
ovefats.

FOTOGRAFÍA ARTÍSTICA**E. VIZCAINO**

Machor, 26, entresuelo. — GRAU



Ampliaciones de retratos.

Treballs en llum natural y artifcial.

Espesialitat en retratos de chiquet.

FRANCISCO FELIU

Abadia de Sen Martí n.º 1
Lliensos, bordats, teles de cotó de totes
lasses y amples, encaixos, cubres de seda y
piqué, mantelerías, caleses y caisetas, ajuar
complets pera novies.

Abadia Sen Martí n.º 1. — VALENCIA

La Palma de Oro

Fàbrica de dolços

ARTURO MIRÓCarrer de Chapa, 29 y 31 Grau (VALÈNCIA)
Antiga casa Genaro (no s' confundixen).**BAZAR MEDICO**

(Chuntá la Plaza de la Reina)

Higiene, Ciruchia, Ortopedia, Gómes.

Antiga Casa Clauzelles.

Hotel del Pòrt de Roberto Pérez. — Servicio per cuberts a la carta. —

el més ben situat. — GRAU

Pastisseria y forn. — Viuda

Chuspe Carles. — Hermos y variats surtis de
reposteria. — Machor, 34. — GRAU**Liquid Veneer**

Conserva les sigüents coses com nòvess:
Mòbles, Pianos, Coches, Automòbils, Treballs de fusta barnisats esmaills ó al natural.

Si teniu els móbls en taques de cuant-
evol natura ca inclusi de tinta, es verda-
derament asombros el LIQUID VENEER.
De venta, en totes les bònnes Drogue-
ries y Ferreteries.

FARMASIA SOLSONA

J. Benlliure, 17, Cabanyal (VALÈNCIA),
Products químics garantissats, es-
pesialitats nacionals y estran-
gers. Oxygèn pur. Anàlisis.

EFFECTES NAVALS**LUIS BALLESTER Y C.º**

Barnisos, abacá de Manila,
Pintures, Liquid Vener, y tota
classe d' atifells de peixca, etc., etc.

Taller de Caldereria y construcció de
màquines de totes classes

VILANOVA HERMANOS

Bombes centrifugues, de pistó de seg-
tament, aparatos de destilació, etc., etc.
Perfecció y economia en tots els treballs

Camí Nou del Grau. — VALENCIA

Sastrería y pañería

Carrer de Cecilio Viana
SASTRE-MODISTO

Esmero en la confacció

Carrer de Sen Visent (Front à la pilot)

PAPELERIA DE COT. — Gran liquidació
de postais. — GRAULA ESPANOLA. — Sastrería. — Chapa,
55 — GRAU. — Traches à midaSABATERIA LA IMPERIAL DE MA-
NUEL ALAGARDA. — Carrer Machor. —
GRAUTENDA DE L' ANCORA DE J. CHI-
NER. — Roba confecció; quincalla, depo-
sit de impermeables. Chi er (Front al port)Sastrería del Pòrt. — Machor,
19 — GRAU**BANCO NACIONAL**

Compañía Anónima de Seguros á prima fija, fundada en 25 de Junio, de 1906.
Autorizada de R. O. por el Ministerio de Fomento. (Gaceta) 10 de Julio de 1909.

Ramo sobre enfermedades, imposibilitación, parto de mellizos y defunción. Hecho en valores del Estado el correspondiente Depósito de
garantía que ordena la Ley.

Con el fin de poner nuestra clase de seguros al alcance de todos, hemos establecido las siguientes primas, teniéndose derecho en enfermedades
imposibilitación, parto de mellizos y defunción, al cobro de las cantidades que se expresan en la siguiente

TARIFA

Prima mensual	ENFERMEDADES DE						IMPOSIBILITACION	PARTO DE MELL' ZOS	DEFUNCION			
	MEDICINA		CIRUGIA Mayor		CIRUGIA Menor							
	DIARIAS	DIARIAS	DIARIAS	DIARIAS	DIARIAS	DIARIAS						
Ptas.	Ots.	Ptas.	Cts.	Ptas.	Cts.	Ptas.	Ots.	Ptas.	Cts.			
0	65	1	50	1	25	0	75	10				
1	20	3		2	50	1	50	20				
2	10	5		4		2	50	30				
								42	50			
									50			

Para contratar un seguro deben haberse cumplido 14 años no exceder de 50 y disfrutar buena salud.

Los asegurados que tengan de cuarenta á cuarenta y cuatro años, abonarán un 20 por 100 sobre la prima establecida y de cuarenta y cinco á cincuenta el 40 por 100.

El derecho para el disfrute del seguro empieza á los 120 días á partir de la fecha de la Póliza de inscripción.

Al contratar un seguro deberá abonar el proponente la prima correspondiente á la primera mensualidad más una peseta por derechos de inscripción.—Por el Título de asegurado deberá abonar una peseta el asegurado que satisface en concepto de prima 0'65 pesetas; dos pesetas el que satisface, 1'20, y tres pesetas el que satisface 2'10 pesetas.—Para el pago de dicho Título se concede un plazo de cuatro meses.

Las enfermedades se abonan por todo el tiempo de su duración, excepto las clasificadas de cirugía menor que tienen tiempo limitado.—Puede el asegurado, después de cualquier enfermedad, presentar nueva baja desde el día siguiente de presentada el alta de la enfermedad anterior.

Sub-Dirección para la Región: Plaza de Tetuán, 24.—VALENCIA

Agente en el Grau: R. Ballester Dutrás, P. Espartero, 3, entresuelo.—Pídanse más detalles.—Autorizado el contenido de este anuncio por
a Comisaría General de Seguros.